

Природен ЛЪКАРЪ

РЕДАКТОРЪ
Д-ръ КИРИЛЪ ЙОРДАНОВЪ

Съдържание:

1. Основни принципи въ биологичното лѣкуване
2. Алопатия или прородолѣчение

ПРИРОДЕНЪ ЛЪКАРЪ

Научно-популярно списание за природно лѣкуване и природосъобразенъ животъ (биологична медицина)

РЕДАКТОРЪ Д-ръ Кирилъ Йордановъ
градски лѣкаръ

Бул. „Мария Луиза“ № 34
Варна, телефонъ № 28-46

Priroden Lekar — Zeitschr. für Naturheilkunde und Naturg.
Lebensweise. Schriftleiter D-r Kyril Jordanoff, Varna-Bulgarien

Год. абон. 100 лв.

Чекова смѣтка 23-91

За стран. 150 лв.

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ ВЪ БИОЛОГИЧНОТО ЛѢКУВАНЕ

отъ Д-ръ Кирилъ Йордановъ

Рефератъ четенъ въ научното заседание на Варненското
лѣкарско Д-во на 17 VI. 1943 год.

(Продължение отъ бр. 4-ти)

Но, лѣчебнитѣ проявленія като резултатъ отъ разнитѣ приложения зависятъ, наистина, отъ мѣстото на тѣхното прилагане, отъ вида на дразненіята и отъ тѣхната сила. Тѣ, обаче, сж въ тѣсна връзка съ *реакционната способностъ на симпатикуса*. Щомъ е така, задача на всѣко биологично лѣкуване ще е, да се влияе и върху него съ подходящитѣ физикални и диетични прийоми. Защото, това е централенъ органъ на самопомощнитѣ работи на природата. Но не само чрезъ физикалнитѣ и диетични приложения се влияе върху симпатичната система. Като нейното име казва, тя се влияе може би още по-добре отъ *душежни дразненія*. Всѣко сътресение и неблагоприятно проявление на психиката, се отразява зле и върху симпатичната нервна система, а отъ тукъ, върху цѣлостната жизнена и оздравителна работа на организма. И тъкмо затова природолѣчението държи на системно и правилно прилагане на *психотерапията* въ всички случаи на заболявания, безъ огледъ на името и прецизната диагноза. Ние казахме, че оздравителнитѣ реакции сж въ много отношения само една функция на симпатикуса, затова не можемъ да не приемемъ, че кое да е жизнено дразнение, приложено кжде да е върху тѣлото, чрезъ централната нервна система, отъ психиката на болния, ще може да разгъне лѣ-

чебната реакция на симпатикуса. На първо мѣсто тѣзи последнитѣ сж наистина предимно функционални, но, безъ съмнение, ни даватъ като послѣдствие посрѣдствено органично повлияване.

Връзката на естественитѣ оздравителни работи съ симпатичната нервна система и психиката на болния, описана по-горе по Д-ръ Браухле, е действително нѣщо ново въ медицината, въ нѣкое отношение недоказано и необяснимо, отъ много автори непризнато, защото неразбрано. Д-ръ Браухле го застъпва съ предупреждението, че може да не бжде добре разбранъ. Но той повторно твърди, че благотворното повлияване на органически страдания по пътя на психическо повлияване, на новонасочване на болния, е възможно. Той смѣта, че както съ физикални (диетично – жизнени дразнения) сме въ състояние да повлияемъ симпатичната нервна система и психиката на болнитѣ, така и чрезъ психически дразнение сме въ състояние да повлияемъ органически страдания. И азъ вѣрвамъ, че не малка частъ отъ колежитѣ ще се съгласятъ съ тѣзи възможности въ лѣчебното изкуство. И действително, ако се проследятъ оздравителнитѣ работи и процеси, както и развоа на дразненията отъ психично и физикално естество, върху психиката и върху физическото тѣло, ще видимъ, че тѣ не сж съществено различни едни отъ други. И тъкмо затова лѣчебнитѣ постижения въ биологичната медицина сж резултатъ на неспецифични, общи, не локализирани, не въ зависимостъ отъ точната диагноза, едни и сжи, както при нервно-душезни, така и органични заболявания. Това схващане въ природолѣчението е отъ първостепенно значение и то диктува облика на самата терапия. Всѣки лѣкаръ на биологичната медицина, всѣка биологично водена болница, прилагатъ душевното повлияване и душевнитѣ дразнения като лѣкарство. Не е необходимо това да става въ нѣкоя сложна метода за психотерапия по тази или онази школа. Резултати се постигатъ съ най-обикновени, ежедневни, достъпни за всѣки лѣкаръ и всѣки боленъ, психични прийоми.

По-горѣ казахме, че предпазната стойностъ е присжщъ основенъ принципъ въ природолѣчението. Сега иде редъ да наблѣгнемъ върху другъ основенъ принципъ, а именно върху това, че въ природолѣчението, *предпазването и лѣкуването сж неразрѣвно свързани едно съ друго*. Предпазването е и лѣкуване, а лѣкуването е и предпазване. Това е възможно само при едно основно схващане въ природолѣчението — *че това, което пази здравето, то единствено може да лѣкува болеститѣ*. Азъ не зная дали това има нужда отъ научно доказване и дали такова е възможно за сега, но,

то е потвърдено презъ вековетъ въ практиката. Не ще съмнение, че пазене сърдцето здраво е по-лесно отъ неговото лѣкуване. Декомпенсираното сърдце се по-лесно компенсира съ нѣколко сърдечни медикаменти, отколкото съ нашитѣ естествени лѣчебни прийоми. Но това медикаментозно компенсиране нѣма нищо общо съ неговото оздравяване. Истинското и пълно оздравяване на единъ сърдечно боленъ — ако такова все още е възможно — е, и си остава единствено възможно, само по методитѣ на биологичната медицина. Противно хващане и действуване би било основна грѣшка. Въ моята осемнадесетъ годишна лѣкарска практика, петнадесетъ отъ които сж само като такъвъ на биологичното лѣчение, съмъ се убедилъ въ това и винаги мога, съ примѣри изъ практиката, да го докажа. Нѣщо повече, смея да кажа даже, че нѣма по-неподходяща за лѣкарствата областъ, отъ сърдечнитѣ страдания и нѣма по-резултатно природолѣчение отъ това, при сърдечнитѣ болести.

И най-сетне, нека се спремъ на последния основенъ принципъ въ новото лѣчебно изкуство. Това е поставянето на т. н. *функционална диагноза*, като допълнителенъ диагностиченъ факторъ къмъ патологичната диагноза на училищната медицина. По-горѣ казахме нѣщо по въпроса за значението на диагнозата за самото лѣкуване. Видѣхме, че това значение е безъ голѣма стойностъ — поне въ повечето случаи изъ практиката. Но въпрѣки това, поставяне, ако не точна, прецизна, то поне приблизителна диагноза, е необходима по редица други съображения и необходимости. Ние, природнитѣ лѣкари, трѣбва да се придържаме въ диагнозитѣ преди всичко за да можемъ постигнитѣ съ нашето лѣкуване резултати да демонстрираме на алопатично поставения лѣкаръ. Последниятъ, безъ поставена диагноза, не би могълъ да разбере показанията и резултатитѣ отъ лѣкуването. А нѣмаме други начини за доказване силата на природолѣчението предъ алопатичния лѣкарски свѣтъ, освенъ съ резултатитѣ отъ самата практика. Въ края на краищата, самото поставяне точни диагнози не вреди на самото лѣкуване, ако и да не му е много въ помощъ. Ние искаме отъ тѣхъ само да не поставягъ диагностицирането надъ самитѣ лѣчебни работи и да не се губи скъпо време съ диагностициране, а веднага да се пристѣпва къмъ лѣкуването — цѣлостно, биологично и неспецифично. Това да става поне до толкова, до колкото алопатично поставениятъ лѣкаръ намира, че лѣкуването въ първо време не е толкова зависимо отъ диагнозата. За насъ лѣкуването на инфекциознитѣ болести е еднакво и безъ значение на тѣхното име. Но, когато ще трѣбва да се спра-

вяме съ една пернициозна анемия, или единъ диабетъ, тогава и за насъ, поставяне на диагнозата е нужно. Защото, въ тѣзи случаи сж необходими нѣкои по-специални мѣрки.

Но това, което ние искаме относно диагностицирането, то е не да отречемъ и изхвърлимъ патологично-анатомичната диагноза, а да я допълнимъ съ една нова т. н. *функционална диагноза*. Така наприимѣръ, следъ поставане на диагнозата *артрозисъ деформансъ*, ние допълняме диагностицирането съ това, като установяваме, че кожата на болния не функционира добре, не е достатъчно еластична и т. н. При една систематична диагноза на *хронически каратъ на горнитъ дихателни пѣтища*, ние допълняме съ това да подчертаемъ, че болниятъ страда отъ хронически студени крака съ всичкитѣ имъ послѣствия отъ недостатъчностъ на функциитѣ, разиграващи се въ краката. При една жена съ хроническо бѣло течение, познанията ни по функционалната диагноза ни казвагъ, че сжщата тази жена страда отъ хронически запекъ. Разбира се, за да се разбере сжщността и ролята на функционалната диагноза е нужно по-подробно разглеждане, което азъ обещавамъ да сторя, ако е въобще събуденъ къмъ това известенъ интересъ срѣдъ колегитѣ.

Диагнозата на училищната медицина не ни дава никакви или съвсемъ слаби указания що се отнася до правилното лѣкуване. Функционалната диагноза ни сочи веднага и точно опредѣлената задача на нашата лѣчебна работа. При атрозисъ въ първия случай ще се вземе съответно специфичното лѣкарство, но щомъ помислимъ, че тукъ се касе до недостатъчностъ въ окървяването, еластичността и излжчителнитѣ работи на кожата, тогава предъ насъ изпква (даже и да не сме лѣкаръ) нуждата отъ мѣрки за премахване кожнитѣ недостатаци. Въ този случай естествено името „атрозисъ“ нѣма никакво значение. Премахнемъ ли кожнитѣ недоимаци, ние имаме вече направена голѣма крачка къмъ подобрене и оздравяване.

Надявамъ се, че успѣхъ да събудя известенъ интересъ срѣдъ колегитѣ къмъ едно ново схващане въ медицината. Особено младитѣ колеги не бива да отминаватъ несериозно това. Ние си отиваме. Оставатъ тѣ да доизграждатъ българското лѣчебно изкуство. Практиката въ живота, неуспѣхитѣ на лѣкарственото лѣчение, незадоволеността на болнитѣ, ще имъ покажатъ новитѣ пѣтища. Защото, спорътъ въ медицината е на лице. Нейното преустройство е подето. Нейната криза е къмъ разрешение. Искане се отъ дветѣ течения *добра воля и желание за уеднаквяване*. Бждещата медицина не е и не може да бжде която е сега. Тя нѣма да бжде нито алопа-

тията, нито пъкъ чисто естествена. Тя ще бжде златната срѣдина. Сигурно е само едно, че днескашното масово употребяване на лѣкарствата ще изчезне. Безогледното потушаване на болестните признаци ще се осъзнае като грешка. Инжекциите ще бждатъ отречени въ днескашното широко злоупотребяване. Вътрешниятъ лѣкаръ ще играе съществена-та роля при лѣкуването. Лѣкарътъ ще се помири съ скромната роля да бжде само „слуга на природата“. Всичко това нѣма да понижи неговия авторитетъ — напротивъ, ще го повиши предъ болните.

Ние, природните лѣкари, можемъ да се чувствуваме щастливи и доволни отъ това, че намъ бѣ отредено да минемъ първи и откриемъ отъпкания пътъ къмъ новото лѣчебно изкуство. Жертвите, които сме дали не скѣпимъ. Ние се надяваме, не, ние твърдо вѣрваме, че ще бждемъ последвани и отъ много още други, а по-сетне отъ всички. Да, отъ всички до единъ.

Съжелявамъ само, че у насъ менъ се падна тази горчива задача. Моето име и моя авторитетъ, бѣха недостатъчни за да изпълня задачата си по-добре и по-безболезнено. Друго име и другъ авторитетъ не биха срѣснали това, което азъ срѣснахъ и изживѣхъ по трънливия пътъ на обновлението. Но, искрено казвамъ, не скѣрбѣ за понесените тѣжести. Морално съмъ възнаграденъ — природното лѣкуване се наложи. А това ми е достатъчно!

Б. Р. Четенето на този рефератъ предизвика срѣдъ лѣкарите буря отъ негодувание, съ най-оскѣрбителни пререкания. Бѣхъ прекъсванъ и се искаше да се не позволи четенето му. Липса на какъвъ да е интересъ къмъ казаното. Накрая никакво разискване или научно оборване!

Драги читателю, я вникни въ реферата и вижъ има ли нещо, което да заслужава позорното му посрещане? Да, това е нашата действителност! Другото нека всѣки заключи.

ПРИЯТЕЛИ НА ПРИРОДНОТО ЛѢКУВАНЕ

Ув. г. Д-ръ Йордановъ,

... Отъ всичко това, което можахъ да прочета отъ изпратените ми книжки и списанието, относно природолѣчението, оставамъ съ отлични впечатления. . . Идеино и теоретически ги разбирамъ и одобрявамъ. . . Да не сж такива несигурни времена, щѣхме да Ви поканимъ да ни изнесете нѣколко сказки по природно лѣкуване.

Бургасъ, 29. I. 1944 год.

Съ отлично почитание:

Г. п. Яновъ

бившъ учителъ, гимназиаленъ директоръ и книжовникъ.

АЛОПАТИЯ ИЛИ ПРИРОДОЛѢЧЕНИЕ

отъ немски Д-ръ К. Йордановъ

(Продължение отъ бр. 1-ви)

Гроте: Вие твърдите съ единъ завиденъ оптимизъмъ, че би могло да се лѣкуватъ съ едни и сѣщи сръдства различнитъ прояви на болестното състояние, предизвикано отъ вътрешното облагане. А сѣщото това време приведохте примѣръ съ мигрена, която сте оздравилъ съ нѣколко психотерапевтични сеанса. Съ този примѣръ Вие косвено потвърдихте, че все пакъ, не всички мигрени сѣ досущъ еднакви, ако и въ основата имъ да лежи теорията за облагане съ пикочна киселина. Това различие въ различитъ мигрени, въпрѣки единната имъ основна причина, и споредъ Васъ, се дължи на това, че и странични, долѣнителни и индивидуално-конституционни фактори влияятъ върху характера на различитъ мигренозни прояви. Отъ Вашето изложение още веднажъ проличава, колко повърхностно е понятието Ви за патогенезата на болеститѣ, което, разбира се, е обяснимо съ крайно голѣмия Ви лѣчебенъ оптимизъмъ. Но, и безъ това, природолѣчението не е дало до сега нищо ново по произхода на болестнитѣ причини. Даже и схващанията на Бирхеръ—Бенеръ, съ изключение на терапията му, се градятъ върху познания на училищната медицина. За мое очудване, тѣзи схващания той гради главно върху експерименти съ животни, къмъ каквито природолѣчението не е твърде разположено.

Но Вие представяте алопатичнитѣ лѣчебни методи много едностранчиви. Преди всичко, ние сме се срещнали съ Васъ като типични представители на природолѣчението и училищната медицина. И когато говоримъ за тѣхъ, говоримъ за насъ двамата. Азъ съмъ съгласенъ съ Васъ, че много лѣкари на училищната медицина и днесъ още лѣкуватъ мигрена, екзема и тѣмъ подобни болести, само съ хапчета, но това не е още схващането на училищната медицина и до днесъ. Азъ лично не лѣкувамъ вече така. Ако прегледате най-новата литература по диетолѣчение, Вие ще се уверите, че и училищната медицина ограничава бѣлтъчинитѣ въ храната при горнитѣ страдания. Тукъ нека споменемъ имената само на von Norden, Volhard и von Bergmann. Но и при това новоориентиране въ диететиката на училищната медицина, тя все още чувствава болезнено факта, че не е намѣрено и до днесъ теоретическо и научно обосноваване на постигнатитѣ практически лѣчебни резултати по новитѣ диетични прийоми. Като изключимъ нѣколко болести, ние и днесъ нѣ-

маме научни доказателства за съществуването на вътрешно замърсяване, облагане и тѣхната роля като болестна първопричина. Затова ние се пазимъ още отъ увлечението да приемаме разнитѣ облагания, задръжки и пр., като лежащи въ основата едва ли не на всички болести. Че това въздържа не често спъва нашата лѣчебна работа, като прави и лѣчебнитѣ ни резултати ограничени, е възможно. Но, отъ друга страна, то ни пази отъ увлечения по общо, и цѣлостно лѣкуване въ всички случаи, което, не рѣдко, уврежда болнитѣ. При това не забравяйте, че тъкмо въ т. н. пикочнокиселата диатеза има много фази, много степени и тежестъ на страданието. Още, че и алергичнитѣ състояния не сж нещо постоянно и непроменено — явяватъ се, изчезватъ и пакъ се явяватъ. Следователно, не бива да се увеличаваме въ случаитѣ, когато „сме излѣкували“ дадена мигрена. Защото, това „излѣкуване“ може лесно да излезе нѣкое отъ гореказанитѣ колебания, временни изчезвания и пр. на алергията и пикочно-киселото облагане. Азъ признавамъ, обаче, че действително, постоянния наемъкъ отъ страна на природолѣчението, за прекалено охраняване съ бѣлтъчини отъ страна на училищната медицина, принуди последната да се реформира, като въ много случаи на диетолѣчение, ограничи бѣлтъчинитѣ въ храната. И тази новоориентировка, училищната медицина дължи на природолѣчението и натиска отъ страна на сжщото.

Браухле: Съ удоволствие приемамъ предписания ми отъ Васъ завиденъ терапевтиченъ оптимизмъ. Мечтата, която ме е винаги изпълвала, е да оздравявамъ и само да оздравявамъ моитѣ болни. Азъ бихъ желалъ по-добре да бжда единъ искусенъ лѣчителъ, макаръ и върху фалшиви теоретически обяснения, отколкото да съмъ лошъ лѣчителъ, макаръ съ отлична научна теоретическа подготовка. Лѣкуване на третиранитѣ между насъ болести, безъ употребата на гладуване, суровоядство, слънце, вода и пара, е споредъ мене, крайно оскъдно и недостатъчно. И, ако сега азъ заставамъ на становището, да се постави практическото, резултатно лѣчение, надъ всѣкакви теоретични учения, това върша, защото моята дванадесетъ годишна клиническа практика и опитъ, ме е убедило въ това — болнитѣ искатъ да бждатъ оздравени и не се интересуватъ дали това става на научни теории или не. Никой не може да успори, че психотерапията играе голѣма роля при лѣкуването днесъ. При това, нейното прилагане не става по името на болеститѣ, а по индивидуалнитѣ и пр. особености на отдѣлния боленъ. И, намеканата ми отъ Васъ излѣкувана отъ мене мигрена чрезъ внушение, не говори за това, че все пакъ азъ правя разлика меж-

ду отдѣлнитѣ мигрени, което Вие ми натъртено подчертахте. То показва, че азъ правя разлика между отдѣлнитѣ индивиди, страдащи отъ общата, еднаква болестъ — мигрена. Съ други думи, не различието на болестъта е, което я прави нѣкога така податлива на лѣкуване чрезъ внушения, а особеното психическо състояние на нѣкои болни ги прави годни да реагиратъ така добре на този родъ лѣчение. Отъ далена група мигренозно болни, единъ реагира добре на психически прийоми, другъ — на студената вода, а нѣкои отговарятъ съ оздравяване само, ако имъ приложимъ гладуване, суровоядство и гореща вода — макаръ, че основната причина на мигрената при всички тѣзи болни, да е една — вътрешно облагане съ пикочна киселина и др. отпадаци на веществената обмяна. Но не само психолѣчението се подбира независимо отъ името на болестъта. Всички лѣчебни сръдства на биологичната медицина се избиратъ безъ огледъ на името и болестъта, а съ огледъ на конституцията, реакционеспособността и др. особености на болния.

Вие намирате, че нашитѣ разбирания по патогенезата на болеститѣ сѣ повърхностни и, че въ тази област на медицината не сме дали нищо ново, а се придържаме все още само въ откритото отъ училищната медицина. Може това за сега да е така, но азъ съмъ твърдо убеденъ, че ще дойде день, когато нашитѣ схващания за първопричинитѣ на болеститѣ ще се научно докажатъ като цѣлостно, дълбоко и мждро откритие на природолѣчението. Защото, ние вѣрваме, че по пътя на нашитѣ разсѣждения ще дойдемъ до откриване истинскитѣ, основни първопричини на болеститѣ — ще ги проследимъ до тѣхния корень. А този разбранъ отъ насъ корень на страданията (вътрешно замърсяване и пр.) лежи въ основата на много повече болести, отколкото това се признава и подозира отъ днескашната медицинска наука.

Вие упрекнахте Bircher-Benner въ това, че все пакъ той дирилъ научно, теоретическо обяснение на своитѣ схващания по храненето, като даже си служилъ съ опити надъ животни. Да, това е вѣрно. Но той върши това, защото иска да говори езика на медицинската наука, за да бжде разбранъ. Защото, училищната медицина не би разбрала, ако той, въ доказателство на своитѣ схващания, не проведеше експеримента съ животни и не дадеше научно-теоритически обяснения. Безъ това, той нѣмаше да бжде разбранъ отъ представителитѣ на училищната медицина. Лично за себе си, той е вѣрвалъ въ своитѣ схващания и не му е било нужно теоретическо обяснение.

Че C. von Noorden, Volhard u. von Bergmann се застъп-

вали за диетичното лѣкуване на мигрена, екзема и бронхиална астма, може само да ни радва насъ природнитѣ лѣкари. Но каква полза за страдащитѣ отъ това ново ориентиране на горнитѣ автори, когато и до днесъ болшинството отъ лѣкаритѣ на практика не го знаятъ, не го прилагатъ и не сж го направили благо за своитѣ болни? И тъкмо това е жалкото. Но не е само тази празнота въ училищната медицина. Любезни Гроде, я ми посочете кои университетски професори, въ кои алопатични болници, дръзватъ да правятъ горещи бани, парни набивания и влажни увивания при екзема? Тукъ повелята на училищната медицина и днесъ, още е: при екзема никакво мокрене! Но азъ съмъ сигуренъ, че не следъ дълго, водолѣкуването на екземата ще се възприеме всеобщо и ще стане едно отъ най-новитѣ открития и постижения на медицинската наука. Ако искаме да бждемъ откровени, трѣбва да признаемъ, че много ценни неща на природолѣчението, бавно и постепенно сж били възприемани отъ училищната медицина. Но въ сжщото това време, тя се е бояла да постави тѣзи свои усвоения въ каква да е връзка съ природолѣчението, камо ли да признае, че ги е взаимствувала отъ него.

Но и така да е, не се сърдимъ. Ние само се радваме на всѣки напредѣкъ въ тази насока, който прави училищната медицина. Зашото, въ края на краищата, ние не сме се събрали тукъ да спречкваме две специални теории, а за да допринесемъ съ нещо за напредѣка на лѣчебното изкуство.

Вие намирате, че ограничаване бѣлтачинитѣ при лѣкуване облагането съ пикочна киселина ставало по инстинктъ и отъ опитъ, но не възъ основе на научно потвърдени обоснования. Да, това е така. Инстинкта и опита лежатъ винаги въ основата на всѣко природолѣчебно предприемане и стоятъ надъ всѣкакви теории. Ако въ течение на прогресирането, се дойде до противоречия между нѣкоя „научна“ теория, отъ една страна и единъ практически лѣчебенъ успѣхъ, отъ друга, тогава всѣки истински природенъ лѣкарь не ще се колебае нито секунда, за да се постави на страната на практическия успѣхъ, като остави „научната“ теория да си бжде теория. Въ човѣшката душа има една основна сила, за предугаждане на доброто, да го знае и разпознае като добро. Този именно важенъ факторъ, тази сила, може да бжде спъната и парализирана отъ академично образование. Увеличайки и прецизирайки ни въ научни теории и научна прецизностъ, академичното образование, не рѣдко ни ослѣпява за проститѣ истини и практическитѣ лѣчебни успѣхи. Когато единъ свещеникъ, добъръ приятель на Присницъ, му е под-

несълъ научна литература върху водолѣчението, съ което е искалъ Присницъ да прочете и види, че метода му е научно обясненъ, последниятъ е отказалъ прочитане на научнитѣ книги. Присницъ се е боялъ, че съ прочитането ще му се разклати основната твърдина, добита съ чуднитѣ практически резултати. Азъ винаги съветвамъ моитѣ асистенти да изпитатъ природолѣчението преди всичко върху себе си. Да ходятъ срѣвъ природата, да се катерятъ, пекатъ и кжпятъ! И, ако при това, опитътъ имъ срѣдъ природата е въ разрѣзъ съ теоритическитѣ имъ познания, химически анализи и пр., тогава, безъ колебание, да следватъ опита срѣдъ природата, а не научната си теория. Азъ намирамъ, че само тогава, чрезъ личенъ и интименъ контактъ на лѣкаря съ природата, чиято животворность той да носи въ самия себе, ще може да бжде спосебенъ да възвърне и вмѣтне въ силитѣ на природата доверилия му се, безпомощенъ, дерайлиралъ отъ тази природа, свой боленъ.

Вие казахте, че твърдението ни за задръжки и вътрешно облагане и замърсяване боло все още предположения и приказно. Но това приказно сега облагане, сигурно скоро ще стане и за Васъ действително облагане и научно доказанъ фактъ. А до тогава, нека остане за Васъ мисловна възможность. Колкото се отнася до правотата на изследванията на Рагнаръ-Бергъ, въ областъта на минералната веществена обмѣна, това Вие можете да докажете по-добре и отъ мене. Но, защо трѣбва да смѣтаме за невъзможно задържането на отпадаци въ тъканнитѣ междини? За да докаже това, науката има сжщо много да работи. Но докаже ли ги, тя ще ни даде въ ржцетѣ най-ценното познание въ борбата ни за оздравяване на човѣчеството. Вкостенетата Ви въ точни, научни теории, духовна позиция, при насъ се ориентира и еластично ржководи отъ практическитѣ лѣчебни резултати. Както и по-рано казахъ, нашето желание да оздравяваме и помагаме на болнитѣ си остава едничко и надъ всичко. И отъ тази жажда да оздравяваме, нищо не може да ни възспре.

Безъ съмнение, понятието Алергия — състояние на свръхчувствителность — не е безусловно напромѣнима величина. Спомнямъ си случая съ единъ лѣкарь, страдащъ отъ подагра. Той твърдеше, че щомъ хапне малко доматъ, получавалъ подагрична криза. Разбира се, азъ му се надсмивахъ, защото знаехъ, че доматитѣ не могатъ да предизвикатъ подагра, а неговата свръхчувствителность е, или едно междинно, временно следствие, или едни, придружаващи случайно, подагрени прояви. И действително, следъ 14 дневно гладуване съ сокове, при ежедневни клизми, тази свръхчувстви-

телностъ изчезна и той можеше вече да яде произволно много домати. Едновременно изчезнаха подагричните атаки и доматената свѣрхчувствителностъ.

Гроте: Любезни Браухле! Стремежътъ да се лѣкува и помага не е монополъ само на природолѣчението, въ ущѣрбъ на училищната медицина. Но, защо последната си служи тъй много съ аналитичната наука? Недоволна отъ днескашнитѣ лѣчебни успѣхи, медицинската наука се стреми да ги усъвършенствува още и да открие нови, по ефикасни лѣчебни сръдства. И въ този си стремежъ, тя си служи съ аналитичнитѣ методи. И този пътъ на усъвършенствуване се контролира винаги отъ опита и практическия резултатъ. Опитътъ показва, че по-доброто знание е това, което се изгради върху експерименталното потвърждение, а не онова, сглобено върху мисловни възможности.

Покрай добритѣ резултати при диабета, постигнати чрезъ диетолѣчението, Трусо и Цимеръ, въведоха лѣкуването на сжщата болестъ съ гимнастики, движения и физически трудъ. Това успѣшно лѣкуване се затвърди като полезно, и днесъ, въ всѣки медицински учебникъ се говори за него. Но, колкото и успѣшни да сж диетолѣчението и механолѣчението при диабета, то не е достатъчно. Днесъ ние лѣкуваме съ инсулинъ и спасяваме хиляди хора отъ непосредствена смъртъ при диабетична кома. Това сж моменти на смъртносно отравяне, при което, природолѣчението не е въ състояние нищо да помогне. По чисто практиченъ, личенъ опитъ. Oertel откри и въведе лѣкуването на сърдечни болести чрезъ диата, която ограничава вкарването на течности и готварска соль. Така той събуди интереса на науката къмъ обмѣната на водата и минералнитѣ соли при сърдечно болнитѣ и сложи началото на тѣзи нови насоки въ диетолѣчението. Открито по чисто практически пътъ, днесъ, благодарение на точни научни методи и установявания, сжщността му е основно проучена. Така се дадохъ въ ржцетѣ на практическия лѣкаръ нови, голѣми възможности за успѣшно лѣкуване.

Въ сравнение съ тѣзи научно оточнени познания на лѣкуването чрезъ „обезводняване и обезсоляване на организма“, много повърхностенъ изглежда закона Ви за „общо ограничаване течноститѣ“.

Когато красноречиво говоритѣ за лѣчебнитѣ можения и работи отъ страна на лѣкаря, Вие винаги имате предвидъ като че ли само изключително даровития лѣкаръ. Училищната медицина знае много добре, че, въ края на краищата, само родени таланти ни даватъ открития и правятъ напредъка, но трайна собственостъ и общодостъпното мажене, си

остава все пакъ въ ржцетѣ и мозъцитѣ на срѣдно даренитѣ и здрави хора. За това не сж нужни обезателно таланти и изключително надарени. Едно учение не може да се изгражда само отъ опита и по инстинктъ. Наистина, ние говорихме вече, каква висша дарба е да има човѣкъ здравъ и непоклатимъ инстинктъ. Не ще и съмнение, че тази проява на нашия духъ, трѣбва да се култивира и цени. Но систематиката на училищното образование трѣбва да се гради върху общодостъпно и общоразбираемо „А. Б. С.“ Това „А. Б. С.“, къмъ услугата на която даже и природниятъ лѣкаръ Bircher-Benner прибѣгна, е именно поиродонауката. Тя за насъ е нуженъ инструментъ, непоклатимо срѣдство за разпознаване действителността. Тя е ясниятъ и непогрѣшимъ наученъ езикъ за обучаващия се бждещъ лѣкаръ. Ние знаемъ, че предъ болнитѣ много често изоставяме строго научното мислене и разсъждаване и градимъ работитѣ си предимно върху здравния инстинктъ и интуиция, но изпробването и потвърждаването на всичко това съ срѣдствата на положителната наука, не бива никога да се изоставя.

Браухле: Ако анализиращата наука има действително за задача да ни покаже истината, и, недоволни отъ сегашнитѣ си лѣчителски възможности, да ни доведе до по-голѣми лѣчебни резултати, защо сжщата тази наука не се интересува отъ по-рано и по-сериозно съ добритѣ практически резултати на природолѣчението?

Механолѣчението на диабета по Trousseau и Zimmer е отличенъ примѣръ за практическо лѣчебно изкуство. Сжщо както движението, действуватъ и слънчевитѣ огрѣвания, воднитѣ приложения, влажнитѣ увивания, систематичнитѣ дихателни упражнения и масажитѣ. Откриването на инсулина е действително едно велико дѣло на науката, предъ което всѣки трѣбва да се преклони. Но все пакъ, инсулиновото лѣкуване си остава замѣстително лѣчение. Инсулинътъ действително премахва комата и предотвратява въ момента неминуемата смъртъ, но той никога не оздравява болестта диабетъ. И, колкото това лѣчение да е тукъ благодатно, то носи въ себе си голѣмата опасностъ, практическиятъ лѣкаръ да си въобрази лѣкуването лесно и просто и да се отклони отъ истински пълното, радикално, биологично лѣчение. Така подведениятъ лѣкаръ, поставя редовно инсулиновитѣ инъекции, изследва урината за захаръ, задоволява се съ липсата на захаръ и ацетонъ въ урината, занемарява диетата, или я подценява, като не се заема съ радикално преустройство начина на живѣене. И природниятъ лѣкаръ не може да се откаже отъ употрѣбата на инсулина. И той ще

инжектира инсулинъ при една диабетична кома, и ще го дава при отглеждането на диабетични деца, но той ще го избѣгва до крайния възможенъ предѣлъ, дотогава, докато той е въ състояние да постига резултати по чисто биологичнитѣ методи. Дотогава, докато той все има още надежда да събуди функциитѣ на вътрешно секреторнитѣ жлези. А, че това е възможно, личи отъ факта, че въ биологичнитѣ болници редовно се постига увеличаване захарния толерансъ на организма само чрезъ общо повдигане жизненитѣ сили на организма и безъ измѣнение на диетата. Ясно е, че се касае до събудена продукция на вътрешно-секреторнитѣ жлѣзи. Ние сме, значи, въ състояние чрезъ общи, биологични и неспецифични методи, да повишимъ жизненитѣ, отбранителни и самопомощни сили на организма. Нѣма нито една клетка, нито едно влакно, нито една жлеза, въ организма, която да остава неповлияна отъ прилаганото отъ насъ цѣлостно, преустройващо организма, лѣчение. Даване инсулинъ предивременно, това означава отнемане работата на жлезитѣ съ вътрешна секреция, оставането имъ въ покой и бездействие, а това води къмъ още по-голъма тѣхна дегенерация и угасване. А тъкмо противното е на мѣсто — да ги дразнимъ, да ги упражняваме и къмъ работа подтикваме. Инсулина не е нищо друго, освенъ една вътрешна протеза, единъ вътрешенъ корсетъ, едни вътрешни подложки, който действително подпомага въ момента, облегчава състоянието, но никога не води до оздравяване, а само до крайна дегенерация на вътрешнитѣ секрети.

Нашиятъ принципъ въ природолѣчебнитѣ похвати е общо при всички болести, и специално при диабета, общо, дразнящо, поуцрително, активиращо. Ние не бива да се помиряваме съ моментното състояние на жизнена слабостъ на организма, а трѣбва, съ подходящи биологични приложения, да се мжчимъ и изтръгнемъ възможно максимумъ жизнена способностъ отъ болния организъмъ. Относно патогенетичността на диабета (неговата дълбока причина), ние не се задоволяваме съ досегашното остановяване, че се касае за смущения въ вътрешнитѣ островчета на панкреасната жлеза, а и още до такива въ черния дробъ, въ щитовидната жлеза, въ бжбрецитѣ, въ основата на третия мозъченъ вентрикулъ, които сж единствена причина за увеличаване кръвната захаръ и появяването ѝ въ пикочѣта. Ние отиваме още по-нагатакъ, като се питаме, коя е пъкъ причината за смущенията въ гореказанитѣ нѣколко важни и нежни функции?

И нека ни бжде простено, че и въ този случай, като първопричина смѣтаме лошитѣ тѣлесни сокове, дължащи се

на лоша, не здрава и нецелесъобразно съставена храна. Лошото хранене е за насъ *Primum moveus*.

Но и резултатитѣ отъ изследванията на Oertel, досежно обмѣната на водата и минералнитѣ вещества, сж широкъ мостъ за сближаване и уеднаквяване на биологичното и алопатично мислене.

Любезний Гроте, за обучаване на бждащи лѣкари Вие разчитате на човешки материалъ отъ сръдно качество. При вземане на войници се прави строгъ подборъ. Навлизане масово и безогледно на качеството въ коя да е професия би сръщнало неудобрение и препятствие отъ всички сръди, защото тогава тъкмо за лѣкарска професия да е годенъ всѣки сръденъ човѣкъ? Напротивъ, тъкмо за тази сѣѣта професия трѣбва да се върши щателенъ подборъ. Какъвъ лѣкарь на цѣлостно биологично лѣчение, ще стане единъ човѣкъ, като никога не идва въ контактъ съ природата, а се е опрашилъ въ своя кабинетъ заедно съ своитѣ книги? Бждащиятъ лѣкарь трѣбва да бжде ревностенъ любителъ на природата въ нейнитѣ всички прояви. Той трѣбва да обича да бжде сръдъ природата, да се оставя подъ действието на нейнитѣ жизнени дразнения, да работи и спортува сръдъ природата, да се кжпя и пече — въобще да е лично изпиталъ върху собственото си тѣло действията на всички естествени лѣчебни фактори на природолѣчението. Ако националъ социалистическата ни държава иска тѣлесно закрепване и закаляване на германския народъ, то туй е вече едно указание за това, какъвъ трѣбва да бжде бждащия лѣкарь. Че какъ ще може да прави здрави, закалени, жизнерадостни своитѣ болни единъ лѣкарь, който самъ е прегърбенъ, деформиранъ, хилавъ, незакаленъ, който едва ли, нѣкога е помислялъ да изпита върху себе си чудотворното влияние на живата природа?

Отъ бждащия лѣкарь днесъ се иска да бжде обученъ философски и психиологически. А този повикъ е толкова старъ, колкото и самото лѣчебно изкуство, Хипократъ е казалъ, че лѣкарь, който обича философията е богоподобенъ. Разбира се не се касае до това да се обича философията като сухо, потънало въ прахулякъ знание отъ книгитѣ. Искане се да бждемъ страхопочитано преизпълнени съ вѣрата въ неизчерпаемитѣ творчески и лѣчебни сили на живата природа, на която да гледаме съ страхопочитание. Или иначе казано, да обичаме живата философия на творческата природа.

Последна и най-висша наука, любезни колега, е мждростта! Но всеотдайната ни вѣра въ непогрѣшимостта на инстинкта и интуицията, като фактори въ лѣчебното изкуство, не бива да ни възпира отъ това да проверяваме, чрезъ

опита си изъ ежедневноста ни практика, дали това, което вътрешно, като вѣрно чувствуваме, отговаря на външната действителностъ.

Гроте: Наблѣгането, което направихте върху неспесифичното, общо, биологично лѣкуване на диабета е много право. Наистина, надъ всѣко лѣчение стои, като основенъ принципъ, да се даде покой и упражнение на болния органъ или система. Днесъ диабета се лѣкува още и като се дава повече захари на болнитѣ. Това се прави за да се предостави на панкреасната жлеза работа, да се предизвика тя къмъ работа, да се упражнява въ нейнитѣ функции. Това е чисто „лѣкуване чрезъ упражняване.“ Но въ една посока Вие изглежда не сте достатъчно аргументиранъ—че, често се постига повишение на толеранса при инсулиновото лѣкуване, като резултатъ отъ пазене на панкреасната жлеза, значи отъ тукъ се редуватъ пазене и упражняване. Тѣмъ при подобни случаи, периодично даване на инсулинъ е на мѣсто. Ако нѣколкократно оставяме панкреасната жлеза въ почивка (чрезъ замѣстителя „инсулинъ“) ние можемъ да подобримъ състоянието до тамъ, че болниятъ да може да заживѣе и безъ инсулинъ. Тѣмъ отъ това гледище, азъ ще отхвърля подозрението Ви, че чрезъ даване на инсулинъ жлезата подпада подъ инактивна дегенерация.

(Б. Р. Наистина много ще е интересно да се положително докаже, кое отъ двете твърдения ще е вѣрно — дали Браухлеовото за атрофия, или гротевото, за укрепяване на жлезата.)

Вие казахте още и най-ценното относно предпазването, като задача на всѣки лѣкаръ. Ако погледнемъ отъ гледището на единъ широкъ обсегъ за практическа предпазна работа, ще трѣбва да признаемъ, че днешкашниятъ училищенъ порядъкъ въ медицината не е идеалния. Азъ се срамувамъ предъ факта, че обсолазиращиятъ лѣкаръ не е запознатъ съ толкова елементарни, но важни лѣчебни приоми, като единъ компресъ; една клизма, каква да е баня и подобни. Но не само, че не ги разбира и умѣе, ами, което е още по-жалко, смѣта като недостойно за ранга си да се въобще занимава съ тѣхъ. Затова, нужно е всѣки бъдещъ лѣкаръ да прекърви по единъ курсъ за практическо гледане на болни. Тукъ именно ще изучи той горепоменатитѣ елементарни, практически познания. Тази практическа подготовка би трѣбвало да стане преди почване медицинското образуване, и трѣбва да трае най-малко 6 месеци. Този предварителенъ болногледачески курсъ ще даде възможностъ всѣкому да се изпробва дали има дарованието и склонността за лѣкаръ.

Така мнозина кандидати биха навреме се отворили отъ бждащата си професия и, като негодни за нея, биха се навреме отеглили. Така подобрениятѣ действително ще бждатъ „лѣкари по рождение“ — това което Вие искате, като условенъ талантъ за истинска природолѣкарска работа. Въ медицинското училище, такъвъ кандидатъ, действително, ще постави надъ всички други знания, изкуството да лѣкува и оздравява — пакъ ваше „авс“ на лѣкаря. Научниятъ ни занаятъ (Handwerck) днесъ е станалъ повече самоцель (Selbstzweck). Подъ тяжестъта на огромния училищенъ материалъ и безъ това малкия лѣкарски тонажъ на неподбраниятѣ медици, бива смачкванъ (Zerdruckt). Това нѣмаше да става, ако бждащитѣ лѣкари биха прекарвали искания отъ мене практически курсъ на болноглодане. Изживѣлъ трагедията на всички сигменти около болнитѣ, съ тѣхнитѣ болки и мъки, изучилъ живата философия на лѣкарскитѣ призвания, останалъ и следъ това на решението си да стане лѣкаръ, този бждащ лѣчителъ ще е действително призвания затора.

Вървейки по този пжтъ, новоориентираното медицинско училище ще даде на чловѣчеството наистина нови, истински, призвани лѣкари, които ще бждатъ въ състояние да дадатъ по-голѣми постижения въ оздравяването, отколкото даваме ние днескашнитѣ лѣкари на чловѣчеството.

Б. Р. заслужава да се подчертае, че при това вземане на думата, професоръ Гротѣ подкрепява и доубеснява становището на Д-ръ Браухлево то природолѣчение.

Д-ръ Т. ветеринаренъ лѣкаръ.

ОТВОРЕНО ПИСМО

До г. Д-ръ К. Йордановъ — Варна

Уважаеми Г-нъ Д-ръ Йордановъ,

Бихъ искалъ да сподѣля съ читателитѣ на списанието нѣкои мои чувства, които ме вълнуватъ въ този моментъ, когато чета списанието, сторонника на новото, което иде, и съзнавайки, че има и други хора като менъ, жадни за истина, но не могатъ отведнажъ да я видятъ, разбератъ и осъзнатъ. На мнозина сж нужни живи примѣри, а не само теории. Само оная теория има неоспоримата истина на страната си, която въ практиката намира своето потвърждение.

Наистина, отъ скоро време съмъ абонатъ на превъзходното списание „Природенъ лѣкаръ“, което Вие издавате, но горещъ и убеденъ привърженикъ на биологичния методъ за лѣчение и живѣне съмъ доста отдавна, още отъ 1934 г.

(Следва)

О П И С Ъ К Ъ

На полезни книги по природно лѣкуване, които всѣки трѣбва да има въ своята домашна библиотека. Купете си ги!

Доставя въ предплата, авторътъ Д-ръ Кирилъ Йордановъ бул. „Мария Луиза“ № 34 гр. Варна. Тел. 28-46. Чекова смѣтка 23-91.

№	лв.
1. Варна, канво, какъ лѣкува (изчерпана)	
2. Здрава, млада хубава (изчерпана)	
3. Подмладяване на жената (изчерпана)	
4. Лѣкуване съ вода	30
5. Лѣкуване съ пара	25
6. Краткъ курсъ по хигиена	30
7. Ревматизма и лѣкуването му	30
8. Лѣкуване по Шротъ — чудотвореца на Линдевизе	30
9. Четковия масажъ — първоизряденъ лѣчебенъ факторъ за здрави и болни (второиздание)	15
10. Лѣкуване съ гладъ (постъ) — безкрѣвната операция на природното лѣкуване	25
11. Наука за суровоядене — суроволѣчение (изчерпана)	
12. Закаляване на тѣлото (изчерпана)	
13. Чистота и здраве (за деца, юноши и родители)	10
14. Хигиена на старостта, или какъ да живѣемъ въ напреднала възраст	25
15. Захарната болестъ и лѣкуването ѝ	20
16. Загадката на главобола	20
17. За майкитѣ — кърмене, захранване и отбиване	15
18. Душове, компреси, клизми, промивки и др. специални приложения на природолѣчението (изчерпана)	
19. Кожнитѣ болести и тѣхното лѣкуване	25
20. Криза въ медицината — ново изграждане чрезъ природолѣчение	15
21. Лѣкуване на температурно болни (второ издание)	20
22. Студенитѣ крака като болестна причина (изчерпана)	
23. Биологична медицина или алопатия — единъ наученъ споръ.	30
24. Природосъобразенъ животъ или къмъ здраве и дълголѣтие	40
25. Медътъ като храна и лѣкарство	15
26. Остъръ ставенъ ревматизъмъ (второ издание включено въ № 7)	
27. Болести и страдания на жената	30
28. а) Мисълта лѣкува б) лѣкуване съ ултравиолетови лѣчи	10
29. Болести на бѣбрецитѣ и мѣхура	15
30. Кретическа възраст у жената	15
31. Високо кръвно налягане	20
32. Цвѣта на очитѣ като огледало на нашето здраве	15
33. Лѣчебни бани съ билкови отвари	10
34. Болести на сърдцето, артериитѣ и венитѣ	30
35. Туберкулоза на бѣлитѣ дробове и нейното природно лѣкуване	50
36. Самопомощта въ живия организмъ	25
37. Бронхиална асма	30
38. На борба съ старостта и методитѣ на подмладяване „Красота и здраве“ — гимнастическо табло	20

Кн. „СУРОВАТА ХРАНА“ е повишена на 65 лв.